

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00002-17

Elinkeinovaliokunnan mietintö koskien

jäsen ehdotusta yhteispohjoismaisen tutkimushankkeen käynnistämistä tavoitteena dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia pohjoismaisiin hyvinvointivaltioihin

1. Valiokunnan ehdotus

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että se lopettaa asian virallisen käsittelyn lähettämällä NordForskille ja kansallisille tutkimusneuvostoille kirjeen, jossa kehoitetaan varauksettomasti käynnistämään pohjoismainen tutkimushanke tavoitteena dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia pohjoismaisiin hyvinvointivaltioihin.

2. Taustaa

Jäsen ehdotuksesta on keskusteltu valiokunnassa, viimeksi tammikuun 2015 kokouksessa. Valiokunta on yhtä mieltä siitä, että tutkimushanke on ajankohtainen ja kiinnostava edellyttäen, että tutkimusta voidaan tehdä ehdoitta ja ilman ennako-oletusta, että kilpailutus olisi lähtökohtaisesti kielteinen ilmiö. Lisäksi tällaisen tutkimushankkeen tulisi pohjautua jo olemassa olevaan tutkimukseen, jos sellaista on saatavilla. Tiedeyhteisön tulee itse saada päättää tutkimuksen muodosta ja toteutuksesta.

3. Lausunnot

Sihteeristö on tutkinut, missä määrin Pohjoismaiden ministerineuvostolla on mahdollisuus vaikuttaa tutkimuksen sisältöön. Ministerineuvoston antamasta vastauksesta ilmenee selvästi, että tutkimuksen sisältöön vaikuttaminen on delegoitu NordForskille sekä kansallisille tutkimusneuvostoille. Näin ollen tutkimusalan suositusten esittämisestä Pohjoismaiden ministerineuvostolle tai Pohjoismaiden hallituksille ei ole hyötyä. Jos kysymystä

halutaan käsitellä, se tulee ottaa käsittelyyn suoraan NordForskin tai kansallisten tutkimusneuvostojen kanssa.

4. Valiokunnan näkemykset

Elinkeinovaliokunta on yllä esitetyn perustella päättänyt olla käsittelemättä tätä ehdotusta suositukseksi asti, ja lopettaa asian virallisen käsittelyn lähettämällä NordForskille ja kansallisille tutkimusneuvostoille kirjeen, jossa kehoitetaan käynnistämään jäsenehdotuksen mukainen tutkimushanke tämän mietinnön taustaosion näkökohdat huomioiden.

5. Päätelmät

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että se lopettaa asian virallisen käsittelyn lähettämällä NordForskille ja kansallisille tutkimusneuvostoille kirjeen, jossa kehoitetaan varauksettomasti käynnistämään pohjoismainen tutkimushanke tavoitteena dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia pohjoismaisiin hyvinvointivaltioihin.

Kööpenhaminassa 26. maaliskuuta 2015

Eero Suutari (kok.)

Flemming Damgaard Larsen (V)

Irene Johansen (A)

Lena Asplund (M)

Mikkel Dencker (DF)

Pyry Niemi (S)

Rikard Larsson (S)

Ruth Mari Grung (A)

Steingrímur J. Sigfússon (VG)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:

Elinkeinovaliokunta

Liitteet:

Jäsenehdotus

Dnro 14-00002-17

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:

Elinkeinovaliokunta

Liitteet:

Jäsenehdotus

Dnro 14-00002-17

JÄSENEHDOTUS

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00002-17

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsen ehdotus

Dnro 14-00002-17

Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisen tutkimushankkeen käynnistämistä tavoitteena dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia pohjoismaisiin hyvinvointivaltioihin

Ehdotuksena on, että käynnistetään yhteispohjoismaisen tutkimushanke tavoitteena dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia Pohjoismaihin. Tavoitteena on selvittää kilpailutuksen vaikutuksia palvelujen laatuun, julkiseen talouteen, käyttäjien ja työntekijöiden olosuhteisiin sekä lisäksi jakopoliittikkaan liittyviä näkökulmia.

Tarve dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia

Viimeisten vuosikymmenten aikana yhä suurempi osa pohjoismaisten hyvinvointivaltioiden julkisista tehtävistä on kilpailutettu markkinoiden yksityisten toimijoiden kesken. Vielä joitakin vuosia sitten kilpailutus oli tavallista etupäässä teknisillä palvelusektoreilla, kuten siivouksessa, teiden kunnossapidossa ja jätehuollossa, mutta pikkuhiljaa se on yleistynyt myös perinteisillä hyvinvointialoilla kuten vanhustenhuollossa, päiväkodeissa, kouluissa ja terveydenhuoltopalveluissa.

Kasvavasta kilpailutuksesta huolimatta kaksi laajaa pohjoismaista tutkimusta on hiljattain osoittanut, että kilpailutuksen vaikutuksista keskeisiin tekijöihin, kuten palvelujen hintaan ja laatuun, on hyvin vähän todisteita (Hartman, 2011 sekä Petersen et al., 2011). Pohjoismaiden vahvimmat tutkimusympäristöt yhteen kokoavan pohjoismaisen tutkimushankkeen toteuttaminen tarjoaisi ainutlaatuisen mahdollisuuden kerätä monialaista tietoa ja näyttää kilpailutuksen vaikutuksista pohjoismaisiin hyvinvointivaltioihin. Tutkimuskeskuksen selvitettävänä olisi kilpailutuksen keskeiset vaikutukset, kuten seuraukset taloudelle, palvelujen laadulle, käyttäjien ja työntekijöiden olosuhteille. Lisäksi selvitettäisiin jakopoliittisia näkökohtia.

Yhteispohjoismaisen tutkimushankkeen rakenne

Ehdotuksena on, että yhteispohjoismaiseen tutkimushankkeeseen osallistuisi johtavia tutkijoita kaikista viidestä Pohjoismaasta. Hankkeen alussa toteutetaan yhteinen käsitteiden ja tutkimusmenetelmien kartoitus, jolla varmistetaan, että analyysit perustuvat viimeisimpään tietoon vaikutusanalyysien saralla. Hankkeessa toteutetaan rinnakkaiset analyysit *neljällä ennalta valitulla alalla kaikissa Pohjoismaissa*, jolloin tulokset tukevat yhteispohjoismaista kokemustenvaihtoa ja kilpailutuksen vaikutusten arviointia. Tämä antaa hankkeelle ainutlaatuisen tutkimusmallin, jolla voidaan tuottaa monialaista ja vertailukelpoista tietoa kilpailutuskokemuksista yli alojen ja maiden rajojen.

Yhteispohjoismaisen yhteistyön rakenne

Tutkimushanke järjestetään pohjoismaisena yhteistyöhankkeena, jonka tavoitteena on edistää pohjoismaisen tutkimusyhteistyön kehitystä ja luoda käytännönläheistä tietoa kilpailutuksen vaikutuksista Pohjoismaissa. Tutkimusyhteistyön lisäksi hankkeen tarkoituksena on edistää monialaista kokemusten keräämistä ja vaihtoa Pohjoismaissa ja luoda tutkimukseen perustuvaa pohjaa Pohjoismaiden tuleville kilpailutus päätöksille.

Hanke kytketään pohjoismaisiin yliopistoihin ja sitä johtaa ohjausryhmä, johon kuuluu maiden johtavien tutkimusympäristöjen edustajia. Ohjausryhmä vastaa talousohjauksesta, raportoinnista ja hankkeen toteutuksesta ja ottaa kantaa sihteeristön sijoittamiseen sellaisen yliopiston yhteyteen, jolla on tarvittava ammattitaito ja kokemus suurten tutkimushankkeiden johtamisesta.

Raportointi, budjetti ja aikataulu

Tutkimuskeskuksen tuloksista raportoidaan lyhyehköillä osaraporteilla, jotka suunnataan alan toimijoille ja poliitikoille, sekä julkaisemalla tieteellisiä artikkeleita pohjoismaisissa ja kansainvälisissä tiedejulkaisuissa. Lisäksi järjestetään konferenssi, johon osallistuu laaja joukko poliitikkoja ja päättäjiä kaikista viidestä Pohjoismaasta ja jossa esitellään hankkeen keskeiset päätelmät. Ehdotuksessa kuvatut toimet voidaan toteuttaa noin 12–15 miljoonan¹ Tanskan kruunun kokonaisbudjetin turvin. Hanke toteutetaan kolmivuotisenä yhteispohjoismaisena hankkeena ajanjaksolla 2014–2016/2017 (riippuen käynnistysajankohdasta). Keskus raportoi tuloksista tämän ajanjakson aikana raportein ja artikkelein, jolloin varmistetaan samalla, että tuotettu tieto on tutkimuksen keinoin todennettua ja että sitä saadaan levitettyä myös käytännön tasolle. Tuloksista voidaan raportoida taulukossa 1 esitetyn aikataulun mukaisesti.

Taulukko 1: Aikataulu ja toimintasuunnitelma

Ajanjakso	Toimet	Tuotteet ja julkaisut
1. vuosipuolisko 2014– 2. vuosipuolisko 2014	Keskuksen perustaminen, yhteinen tutkimusmenetelmien kehitys ja olemassa olevan tiedon systemaattinen tarkastelu.	Katsaus tähän mennessä Pohjoismaissa tehdyistä kilpailutustutkimuksista.
1. vuosipuolisko 2015	Vaikutusanalyysi – osa-alue 1 (esim.	Raportti vaikutuksista osa-alueella 1 + osa-

¹ Sisältää seuraavat toimet: Arvio pohjoismaisista kilpailutuskokemuksista (noin 1 milj. kr), yhteinen metodien kehittäminen (noin 1 milj. kr), neljän yhtäaikaisen osa-analyysin toteuttaminen viidessä maassa (noin 0,5 milj./analyysi, yhteensä 10 milj. kr), keskuksen johtaminen kolmen vuoden ajan (noin 1 milj. kr) ja loppuraportointi (1 milj. kr). Kaikki summat ovat Tanskan kruunuja.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00002-17

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00002-17

	vanhusten asuminen ja vanhainkodit)	analyyseja tieteellisissä julkaisuissa
2. vuosipuolisko 2015	Vaikutusanalyysi – osa-alue 2 (esim. päiväkodit tai terveydenhuolto)	Raportti vaikutuksista osa-alueella 2 + osa-analyyseja tieteellisissä julkaisuissa
1. vuosipuolisko 2016	Vaikutusanalyysi – osa-alue 3 (esim. teiden kunnossapito)	Raportti vaikutuksista osa-alueella 3 + osa-analyyseja tieteellisissä julkaisuissa
1. vuosipuolisko 2016	Vaikutusanalyysi – osa-alue 4 (esim. siviisous tai jätehuolto)	Raportti vaikutuksista osa-alueella 4 + osa-analyyseja tieteellisissä julkaisuissa

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00002-17

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää yhteispohjoismaisen tutkimushankeen tavoitteena dokumentoida kilpailutuksen vaikutuksia Pohjoismaihin. Tavoitteena on selvittää kilpailutuksen vaikutuksia palvelujen laatuun, julkiseen talouteen, käyttäjien ja työntekijöiden olosuhteisiin sekä lisäksi jako-politiikkaan liittyviä näkökulmia.

että se raportoi tutkimuskeskuksen tuloksista lyhyehköillä osaraporteilla, jotka suunnataan alan toimijoille ja poliitikoille, sekä julkaisemalla tieteellisiä artikkeleita pohjoismaisissa ja kansainvälisissä tiedejulkaisuissa.

että se järjestää konferenssin laajalle joukolle poliitikkoja ja päättäjiä kaikista viidestä Pohjoismaasta ja esittelee hankkeen keskeiset päätelmät.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1615/näring

Käsittelijä:
Elinkeinovaliokunta

Liitteet:
Jäsenehdotus

Dnro 14-00002-17

Kööpenhaminassa 5. tammikuuta 2014

Finn Sørensen (EL)

Torgeir Knag Fylkesnes (SV)

Steingrímur J. Sigfússon (VG)

Viitteet

Hartman, L. 2011: *Konkurrensens konsekvenser*. Tukholma, SNS Förlag.

Helby Petersen, O.; Hjelm, U.; Vrangbæk, K. ja La Cour, L., 2011: *Effekter ved udlicitering af offentlige opgaver. En forskningsbaseret gennemgang af danske og internationale undersøgelser fra 2000-2011*. Kööpenhamina, AKF.